

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistično mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnistično je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina pa upravnistično. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirč. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Kje je rešitev?

V člankih: „Avstrijski vseučiliški problem“, „Kje je sovražstvo?“, „Domačim nasprotnikom“ ter „Slovensko vseučilišče in naši politiki“, smo obrazložili sedanje stanje slovenskega vseučiliškega vprašanja. Povedali smo, kako sovražni in ponižujoč za nas je predlog dunajske vlade za ustanovitev italijan. pravne fakultete; rekli smo, da naša zahteva po lastnem vseučilišču ni nikakoli sovražnost proti drugim narodnostim ter smo primerno okrcali Wastiana in tovariše, ki žele našo zaostalost in nevednost samo radi sovražstva do nas in da bi nas nevedne lažje izrabljali; dognali, kako predrzna in nepremišljena je trditev onega neznanega „slovenskega“ pisatelja, ki je v brošuri „Schul- und Kulturelend in Krain“ zapisal, da bi nam slovensko vseučilišče nič ne koristilo, pač pa državo mnogo stalo (tisto državo, ki meče denar za ponarejene Friedjungove dokumente, samo da more postopati proti njej ljubim osebam! Tisto državo, ki vsled muh kakega Aerenthala zabija milijone in milijone za mobilizacijo! Tisto državo, ki ima za kanone vedno dovolj, za slovensko šolstvo pa nikdar nič! Slednjič smo opozorili, da nam naši politiki nikdar ne izvršujejo najvišje šolske zahteve, ker se boje, da bi po ustanovitvi slovenske visoke šole izginila neprodna megle nevednosti in zaslepljenosti po naši lepi domovini, da bi se ljudstvu odprle oči, da bi videlo svoje „voditelje“ v pravi luči ter ž njimi obračunalo; dokazali smo tudi, da naši klerikalci ne marajo vseučilišča kot znanstvenega zavoda, marveč kot nekako višje katoliško izobraževalno društvo ali Marijino družbo; omeniti nam je še, da so „Slovenčeva“ zatiranje, da nikdo iskrenje ne želi visoke šole nego klerikalci, umazana hinavščina, ker so ravno naši klerikalci tisti, ki se branijo edino možne rešitve slovenskega vseučiliškega vprašanja po tem provizorične ustanovitve slovenskih stolic v Pragi. Nazadnje smo še konstatirali, da dobe Italijani svojo univerzo in sicer v Trstu, ne da bi obenem dobili tudi Slovenci svoje v Ljubljani, dasiravno so naši poslanci na ves glas raztrobili, kako junaško se nameravajo postaviti proti Trstu in za visoko šolo v Ljubljani. Da, še več! Tržaški Slovenci so se postavili na stališče, da končno privolijo v ustanovitev italijanske pravne fakultete tudi v Trstu, ker jih tudi ta ne bi mogla zatreči niti zavreti v njihovem razvoju, če jim Italijani dajo v Trstu potrebne ljudske, srednje in strokovne šole. Dr. Šusteršič in kompanija pa niso sprejeli tega stališča, marveč se postavili na skrajno levo krilo. Vsled tega se bo po krivdi slovenskih poslancev zgodilo, da ne dobimo v odmeno za italijansko pravno fakulteto v Trstu niti borih ljudskih sol!

Iz vsega navedenega sledi, da se ne smemo zanašati niti na Dunaj, niti na narode, da, niti na lastne rojake, najmanj na „slovenske“ politike, zakaj vsem tem bi bila slovenska visoka šola skrajno neljuba!

Kaj torej storiti?

Iskati moči in sile v samem sebi, vzbuditi ter razviti jih do skrajnosti! To je edina rešitev! Če smo čili in v mozgu močni ter nepokvarjeni, bomo živeli in se razvijali tudi brez visoke šole — ki bo končno vendarle morala priti! — Kljub vsem neprijaznostim Dunaja in Nemcev ter vključ ljubeznostim naših politikov.

Telesna krepkost, gmočna trdnost in neodvisnost, duševna veličina to so cilji, h katerim nam je stremeti z vsemi močmi, z vsakim miglajem. Edino s tem orožjem se ohranimo, samo s tem orožjem zmagamo nad vsemi nasprotniki in sovražniki!

Reforma ljudske šole.

Zborovanje delegatov komiteja za reformo ljudskega šolstva.

Dunaj, 10. aprila 1910.

Pred dvema letoma se je na Dunaju osnoval iz zastopnikov Nemške - avstrijske učiteljske zveze društva „Freie Schule“ in Socialno - pedagoškega društva komiteja za reformo ljudske šole. Ta komitej si je postavil nalogo, da izvrši poizvedbo o razmerah avstrijskega ljudskega šolstva, da razkrije v znanstvenem in statističnem oziru sedanje stanje avstrijskega ljudskega šolstva in da dobi iz tega temelj za delovanje reformacije ljudskega šolstva v naprednem smislu. Komitej za reformo ljudske šole je s pomočjo naprednih nemških učiteljskih organizacij izvršil poizvedbo najprej v nemških avstrijskih pokrajinah. Komitej ima že 3000 izpolnjenih vprašalnih pol, katerih statistična obdelava se bliža koncu in kaže izredno zanimiv material. Komitej pa je v spoznanju, da bi poizvedbe o razmerah ljudskega šolstva le v nemških delih Avstrije z ozirom na skupni smoter ostale samo nepopolno delo, stopil v dogovor z drugimi avstrijskimi narodnostmi. Tu so prišle v prvi vrsti v poštev nemške učiteljske organizacije, ki so za to novo gibanje pokazale veliko zanimanje in so se na povabilo komiteja tudi takoj lotile dela, kjer so si pridržale popolno avtonomijo.

V nedeljo, dne 10. aprila t. l. so se torej sešli na Dunaju zastopniki učiteljskih organizacij vseh narodov, poročajo o dosedanjih uspehih akcije in se posvetujejo o nadaljnjem delu.

Dr. Gustav Scheu je poročal o dosedanjem delu komiteja. Ko so vsi delegati, ki so zastopali skupno 48.500 organiziranih naprednih učiteljev in učiteljic, poročali o stanju dela v svojih organizacijah, je dr. Karel Englisch (Čeh) temeljito govoril o statističnem delu prevzete naloge. Dr. Goldscheid je razvil v velikih potezah sliko o začetnem gibanju in je

stavil predloge za nadaljno delovanje celotne reformacije.

Zborovanje je pokazalo popolno soglasje zastopnikov zbranih organizacij. Delegati posameznih narodnosti, v katerih področjih niso poizvedbe še završene, pač pa so že v teku, so se izjavili, da bodo pospešili svoje delo. Potem, ko bo ves material zbran in obdelan, se prirede za vsako narodnost po komitejih, ki pa ne bodo sestavljeni samo iz učiteljev, temveč iz zastopnikov vseh slojev in stanov, shodi za ljudsko šolsko reformo. Tu se bo o uspehih dela poučila najširša javnost, ki se bo izrekla v obliki predlogov, referatov in nasvetov za reformo ljudskega šolstva. Vsa ta akcija dobi na posled svoj višek v javnem državnem shodu za ljudsko šolsko reformo na Dunaju, kjer se bodo pregledali uspehi vseh posameznih shodov in dobili pozitivno obliko v modernem šolskem programu, slonečem na statističnih podatkih. Da se ta šolski program uresniči, to bo skrb nadaljne agitacije in propagande. Delegati so izjavili, da ostanejo stalni referenti svojih organizacij in da se kot njih zastopniki udeležijo vseh bodočih zborovanj.

Zborovanje je bilo zaključeno v navdušenem razpoloženju in v zavesti, da se je začelo veliko in znamenito kulturno delo.

Po zborovanju komiteja za reformo ljudskega šolstva so se posvetovali vsi zastopniki posameznih učiteljskih organizacij o skupni akciji, ki jo započne vse napredno avstrijsko učitelstvo v doseg modernih službene pragmatike za vse ljudskošolsko učitelstvo v Avstriji.

Zveza slovanskega učitelstva v Avstriji bo o tem velevažnem vprašanju razpravljala letos na svojem shodu v Krakovu. Referat je prevzel poljski tovariš Stanislaw Palka.

Slovanski Jug.

Trgovinska pogodba s Srbijo. Iz Belgrada poročajo, da je dne 11. t. m. grof Forgach izročil srbskim pogajalcem memorandum, v katerem je fiksiran temelj, na katerem hoče avstro - ogrska vlada sklepati novo trgovinsko pogodbo. Dogovori se začno, kakor hitro se vrne Pasić in Milovanović.

Italija, Avstro-Ogrska in Albanija. Dunajski dopisnik „Timesa“ trdi, da so Avstro-Ogrska in Italija sporazumno obvezana braniti avtonomijo Albanije, ako bi bilo nemogoče vzdržati teritorialni status quo v Turčiji. Prvi dogovor je sklenjen l. 1900, potrjen pa leta 1905. in leta 1906.

Splošni pregled.

Ljubljana, 14. aprila 1910.

Državni zbor.

Danes se je zopet otvoril državni zbor. Predloženi so bili trije nujni predlogi, in sicer predlog poslanca Vukovića zaradi dalmatinskih železnic, predlog posl. Chiarija zaradi zgradbe novega fizikalnega inštituta na Dunaju in pa predlog posl. Lisyja zaradi uredbe hišne industrije na Češkem. Ti nujni predlogi se bodo kakor običajno obravnavali na koncu seje. Jutri bo najbrže govoril posl. Vuković. Predsednik dr. Pattai hoče imeti v petek in soboto plenarne seje. Drugi teden naj bi se vršile plenarne seje v torek, sredo in petek, v četrtek naj bi se sešli odseki. Kakor poroča „Poljska korespondenca“, bo nastopil že 21. t. m., najpозnejše pa 22. t. m. dvatedenski odmor zaradi grških praznikov. Prihodnja seja bi bila 4., eventualno 6. maja, ker je 5. maja praznik, 11. in 13. maja so binkoštni prazniki. Parlament bi na ta način še le 19. maja začel intenzivnejše delovati. Zasedanje državnega zbora bi potem trajalo do poltja.

Dunajski krščanski socialci.

Kakor poroča „Sloboda“, je imel trgovinski minister dr. Weisskirchner pri svojem potovanju po Dalmaciji na nekem banketu govor, v katerem je delal reklamo za krščansko socialno stranko. Dr. Weisskirchner je rekel med drugim: „Dalmacija sme od države mnogo zahtevati. Če to želi, tedaj je v interesu dežele, da se ozira na krščansko socialno stranko, ki je danes najmočnejša stranka v Avstriji in najmočnejši politični faktor v državi.“ In kakor pravi „Sloboda“, je dr. Gessmann skoraj gotovo tudi v Zagrebu Hrvatoma delal enake obljube. Žalostno in pogubno bi bilo, če bi se morali Jugoslovani opirati na tako koruptno stranko, kakor je ravno dunajska krščansko socialna stranka. Jugoslovani imamo pač sami dovolj moči, da dosežemo to, kar moramo doseči. In da so dunajski krščanski socialci „dobri“ prijatelji Slovanov, to so pač pokazali in še kažejo pri preganjanju in zatiranju dunajskih Čehov.

Djakovska škofijska stolica.

Nekateri listi so poročali, da je postal dr. Krapac naslednik Strossmayerjev. „Vaterland“ pa zdaj poroča, da je ta vest popolnoma neutemeljena in da dr. Krapac sploh ne pride v poštev.

Nameravani atentat na francoskega min. predsednika.

Iz St. Etiena poročajo, da se v obližju min. predsednika Brianda, ki ravno potuje po republiki, aretirali nekega Duplanila iz Lyona, ki je hotel izvršiti atentat. Pri Duplanilu so našli lovski nož in dva nabasana samokresa, razen tega pa tudi več vozniških listov, iz katerih je razvidno, da je že tri dni sledil min. predsedniku. Anarhisti že nekaj časa zasledujejo Brianda. V St.

LISTEK.

Poslednja čarovniška pravda v Ribnici.

(Po A. Lesar: Ribniška dolina na Kranjskem.)

(Dalje.)

II.

Potem se je začela krvava pravda zoper Lucijo Kerzničevko, 3. dne meseca maja leta 1701. Poprej omenjeni gospodje prisedniki so bili zopet pričujoči in pravda se je ravnala tako-le:

Kako da je zatoženki ime, kje je rojena, in kje da biva?

Njeno krstno ime in priimek da je: Lucija Kerzničevka, rojena pa da je in da stanuje v Nemški vasi.

Koliko da je stara?

Okoli 60 let.

Kdo da so bili njeni starši in kako jim je bilo ime?

Martin Kerznič in njegova žena Marina, ki sta že oba mrtva. — Njen mož pa se zove Gašper, tudi Kerznič.

Če je omožena in če ima kaj otrok? Ravno s tem Gašparjem Kerzničem; tudi ima še živih otrok.

Če je jetnici znano, zakaj jo je sodnija zaprla?

Da ne ve, zakaj.

Ali je zatoženka poznala sežgani Anko Zbašnikovko in Nežo Rusovko?

Obe je poznala.

Te dve ženski, ki ste obe spokorjeni umrli, ste jetnico ovadili, kakor da bi se bila tudi ona s čaranjem pečala. Ali je temu tako, ali ne?

Da to ni res, in se ji to tudi ne more nikdar spričati.

Kaj je zatoženka pred tremi leti po svetem Jerneju imela opraviti, ko je s svojo hčerjo, Martin Dihurjevo ženo, tudi Sobarjevo imenovano, in s svojim otrokom, leta starim, bila ob enajstih ponoči pri sv. Marjeti v polju?

To ni res; ona je tisti čas bila doma.

Če ni res, da so jo njen mož Gašpar Kerznič, njen zet Martin Dihur in pa Andrej Divjak, kateri so vsi trije šli od Prigoriškega župana, ob tem času s hčerjo in otrokom vred dobili v prosu, kjer ste se prav po čarovniško vedli?

Lahko precej priseže, da temu ni tako. Če ni res, da je obe njuni brat ogoril ter jima rekel: ve čarovnici, kaj ob tem času tukaj delate? Zakaj mi tudi nedolžno dete zapeljujete?

Zatoženka oboje trdno taji.

Tukaj nič ne pomaga tajiti: ker je Dihur domu prišedši, obe doma dobil, jima rekel: Čarovnici, kaj ste že tukaj? ter obe zatoženki in svojo ženo pretepel.

Tudi to vse taji.

Vsa soseska ve, da se potem celo leto niste mogli med seboj trpeti, ali tudi to ni res?

To ni res; mož in zet sta bila tako pijana, da nista vedela, kaj sta govorila.

Ker je jetnica tajila vse, je bila zopet v ječo peljana. Izpraševanje pa da se bo nadaljevalo.

Ravno tisti dan prideta pred sodnijo Martin Dihur in Andrej Divjak; po dolgem izpraševanju pa nista hotla nič povedati, in sta se s pijanostjo izgovarjala. Ravno tako Prigoriški župan Peter Bojce. Tudi zatoženka je vedno tajila, kakor poprej.

Četrtega dne tega meseca so zatoženko dalje izpraševali; mislila je, da bo s

strašnimi prisegami vse ovade utajila; zato se je ta začasna obsodba storila:

Začasna obsodba.

Ker je zoper Lucijo Kerzničevko dovolj dokazov (ovad), ki jih pa neče priznati, naj se ona posedi na navadno klop za čarovnice, in potem nadalje izprašuje.

Še tisti dan se je ta obsodba izvršila in omenjena hudodelnica je po terpinčenju, ki je 22 ur trpelo, naslednje priznala:

Če so resnične zatožbe in če prizna tudi ovade, da je namreč tisti čas na njivi proso nabirala?

Da bi bila proso nabirala, zatoženka taji; zatožbe pa da so resnične.

Od koga da se je čarati naučila? Kje in kedaj se je je lotila?

Neža Rusovka da jo je zapeljala pred tremi leti. Ko je namreč šla iz Dolenje vasi domu, da jo je tista Rusovka srečala ter jo na pojedino povabila. In ko je v to privolila, jo je po navadnih krajih namazala z nekim mazilom, iu nato ste obe kviško zletele.

Na katerem mestu da se pravzaprav najbolj shajajo?

Chamond, kjer se je v nedeljo vršil ban-
ket na čast Briandu, so metali kamenje v
dvorano. Pri odhodu so ga zopet obmeto-
vali s kamenji, padlo je tudi več strel-
ov, ki so ranili več policistov. Nekateri menijo,
da Duplanil ni anarhist, temveč kolektivist
— v oficijelnem poročilu ga pa smatrajo
za norca.

Dnevne vesti.

V jutrišnji številki nadaljujemo
roman „Žena.“ ki smo ga za par
dni ustavili. Odslej bo izhajal
redno vsak dan.

Obravnava o umoru na Begunjski
ovržena? Kakor se nam od odlične strani
poroča, bo cela obravnava o umoru
na Begunjski ovržena. V slučaju pa,
da bi se justica hotela ozirati na to, da so
preiskavo vodili višji priljubljeni funk-
cionarji ter da je senatu predsedoval sam
dvorni svetnik Pajk, ki se je med
celo razpravo z vidnim zanimanjem in vsaj
dozvedno naslajal le na izvajanja ob-
tožnice in bi justica ne hotela ukreniti
nove obravnave, bodo vsi pri tej za-
devi prizadeti glavni funkcijo-
narji ob prvi priliki drug za drugim
deloma premešeni, starejši v po-
kojeni. Med te prizadete se štejejo:
preiskovalni sodnik, državni prav-
nik, oziroma funkcionar držav-
nega pravdnštva dr. Neuperger,
dvorni svetnik Pajk in dotični
prisodnik, ki je s Pajkom vred
glasoval, da se Eisenpass kaz-
nuje le zaradi prestopka na 14
zapor. Iz zdravniških krogov pa se nam
še poroča: Cela obravnava se je vršila na
podlagi izreka izvedencev. Ta izrek pa
je v tej zadevi popolnoma ničev.
Izrek se namreč opira le na podatke po-
dane iz izvida prvih zdravnikov ob priliki
ogleda Rožičevega trupla. Slišimo pa, da **niti**
eden za usodo tega že itak zago-
netnega slučaja merodajnih zdrav-
niških izvedencev **ni bil navzoč pri**
najdenju Rožičevega trupla na lici mesta,
torej na Begunjski. Zato so tudi
glavni podatki o najdenju trupla
pomankljivi. Nobeden zdrav-
nikov, če bi bil na lici mesta, bi
ne mogel podpisati prvega za-
pisnika o najbi v tem smislu,
kakor je bil zapisnik sestavljen.
Popolnoma izključeno ravno v
tem slučaju pa je, da bi bila gla-
va odgnila ter se izločila od tru-
pla. Kdor kaj takega trdi, ta ni večak.
Glava — to je nedvomno — je bila
odrezana. Kdo jo je odrezal in
kam jo je spravil, to je vprašanje, ki
ga bo morala rešiti javnost v tem
slučaju, ako justica, česar pa mi od nje
pričakujemo, ne bo ukrenila, popolnoma
nove preiskave v tej zagonetni zadevi.
Justica pa je doslej hodila napačno pot.
Brez prave podlage je sestavila obtožbo,
namesto da bi bila zasledovala indicije in
dokaze za dejanje, stikala je le po
osebnih spridevalih obtoženca. Kakršen je
bil Eisenpass pred tem slučajem, to je za
zagonetni umor na Begunjski popolnoma
postranska stvar. Uvaževati pa je še druge
pomisleke, ki pridejo na vrsto, kadar bo čas
za nje dozor. — Zadnja poročila prič-
akujemo najkasneje do 25. t. m. Potem spre-
govorimo tu mi resno besedo o tem najno-
vejšem justičnem umoru.

Kdo je prl nas prvi videl Halleyev
komet? To vprašanje so „veščaki“ v „Tur-
ški“ tiskarni rešili tako po aprilovo, da se
bo dalo o tem še kaj pametnega govoriti.
Nekaj pametnega kar tukajle povemo. Glavno
glasilo „Turške“ tiskarne včeraj piše, da je
nekdo v Dolu dne 12. t. m. ob 3. uri 52

Na križpotih, pa na gori Kleku, kjer
se jih je največ zbiralo.

Kaj da je tam videla?

Velik grad; v njem je bilo polno
moških in žensk in tudi hudih duhov v
človeški podobi.

Kaj da so vendar ondi počeli?

Imeli so veliko pojedino in različnih
jedi in pijač; imeli so tudi belega, črnega
in zelenega kruha. Kar je bilo imenitnejših,
so zgoraj sedeli za mizo, od zdalej pa
nižji ljudje, in med temi tudi zatoženka.

Kakov posel je ona ondi imela?

Mogla je na glavi stati in svečo ...
onim pri mizi svetiti.

Kaj da so po ti pojedini počeli?

Plesali in to tudi zatoženka.

Kdo da je bil njen plesavec, in kako
mu je bilo ime?

Nek hudoben duh, v človeški podobi;
Urban mu je bilo ime.

Kdo ga ji je preskrbel?

Ravno ta Rusovka ...

Če je kako zavezo s hudobnim duhom
storila? Kakšno? Kako da jo je storila?

Mogla mu je dušo obljubiti in ga za
svojega boga in gospoda spoznati.

(Konec.)

minut zjutraj videl Halleyev komet.
Nesrečni slučaj pa hoče, da je nekdo iz
Učiteljske tiskarne bil ravno v istem času
na nekem kraju, ki je višji kakor Dol, pa
o kakem kometu, ki bi bil „velik kot
meseč“ (?) ni bilo niti pičice opaziti. In
potem še ta izjava „veščaka“ iz „Turške“
tiskarne, ki pravi, da „bi bilo to mogoče“,
ker 12. aprila bi moral komet vzhajati pol
ure zjutraj pred dnevom (ali imajo v „Tur-
ški“ tiskarni tudi večer pred dnevom?) —
Kdaj pa je sedaj dan, gospoda v „Turški“
tiskarni? Pa pride še lepše! Dotični veščak
— pa ne, da bi bil dr. Mantuani? — pravi
nadalje, da bodo izletniki v Benetke 15.
maja z ladje na morju opazovali Halleyev
komet zjutraj 1 uro pred solničnim vzh-
odom. A „ker se komet naglo premika proti
solncu, bo dne 16. maja vzhajal že malo
pozneje, nekake dobre pol ure pred solnič-
nim vzhodom.“ — Ne bomo razpravljali o
protislovjih v teh izjavah. Vsak naj te vr-
stice dobro prečita, vsak, ki nima prilike
biti navzoč solničnemu vzhodu, vsak, ki sam
ne vidi, kdaj se od 12. aprila dalje poraja
dan, in kdaj bo 15. in 16. maja vzhajalo
solnce na morju proti Benetkam, naj vzame
pratko v roke, pa naj pogleda čas solnič-
nega vzhoda, pa bo videl, da so najbrže le
veščaki v „Turški“ tiskarni dne 12.
aprila prvi opazili Halleyev ko-
met. Pa „brez repa in velik je bil
kot meseč“ — ali pa vsaj kot polumeseč
nad „Turško“ tiskarno. Mi smo že zdavno
imeli 1. aprila, v „Turški“ tiskarni ga pra-
znujejo seveda 14 dni pozneje.

Slovenci, all storite tudi Vi tako?
„Deutsche Stimmen“ pozivljajo vse zavedne
Nemce, naj pokažejo vrata slovenskim kroš-
njarem iz kočevske (ribniške) okolice. Ta
poziv, ki že ni več navaden gospodarski
bojot, marveč izredno nasilje na varnost
življenja, je naš državni pravdnik, ki je na
„Deutsche Stimmen“ naročen, bral in ker
ga ni zaplenil, ga tudi odobrava. Prepričani
da nam bo g. državni pravdnik še kedaj
dal priliko, da ga na ta poziv osebno spom-
nimo, prepuščamo poziv v „Deutsche Stim-
men“ slovenskemu občinstvu, ki tako rado-
voljno odpira vrata kočevskim in raznim
nemškim krošnjarem v primerno ravnanje.
Družbi sv. Cirila in Metoda pa priporočamo,
da izda slovenskim krošnjarem legitimacije.
Vsak krošnjarij, ki se ne more izkazati s
tako legitimacijo, je za Slovence tuj izko-
riščevalec slovenskega denarja.

15 letnica ljubljanskega potresa. No-
čojšnja noč — kdor je nato mislil — je
praznoval 15letnico, spomin na strašen
potres v Ljubljani v noči od Velike nedelje
na Veliki ponedeljek 14.—15. aprila 1. 1895.
Kdo ve, koliko jih je ravno to noč občutilo
ta „spomin“ in kdo ve, kdaj se ga bomo
moralo tudi mi še bolj živo spominjati. Ne
želimo si tega ne.

Kaj pa to? Družba sv. Cirila in Me-
toda je razpečala lani od 1. januarja do
31. marca 210.800 narodnih kolkov, letos
pa v isti dobi samo 114.000, torej 96.800
manj.

Mednarodne lovske razstave na Du-
naju se udeležijo tudi slovenski čevljarji.
Ako se pomisli, da ima ta razstava v prvi
vrsti pomen za obrtno izdelke, se nam ne
zdi ta misel napačna. Da se slovensko ob-
činstvo prepriča o sposobnosti in izvežba-
nosti slovenskih čevljarjev, ga opozimo, da
si ogleda predmete, ki so namenjeni za
dunajsko lovsko razstavo. Izdelki bodo raz-
stavljeni v izložbi trgovine „Združenih čev-
ljarjev“ v Wolfovi ulici št. 14 od danes
naprej do ponedeljka dne 18. aprila. Občins-
tvu priporočamo, da sodi med domačimi
izdelki in tujo konfekcijo. Svoji k svojim!

Hofrichterjeve kroglice. Govori se,
da je pred nekaj dnevi policijski uradnik
konfisciral v Piccolijevi lekarni in pri tr-
govcu Lassniku v Ljubljani večjo množino
kroglic proti podganam. Preiskava je do-
gnala, da so strupene, ker vsebujejo mnogo
barjavega karbonata. Povod tej konfiskaciji
je dal nameravan zločin. Dosedaj še neznan
zlikovec je namreč poslal neki gospe v Lo-
gateg kot sredstvo proti njeni bolezniki nekaj
omenjenih kroglic. Podpisal pa je nekega
ljublanskega zdravnika. Ker se je zdela
gospe stvar sumljiva, je oddala kroglice
na pristojno mesto, kjer se je dognalo, da
je podpis ponarejen in da so kroglice stru-
pene. Stvar se je torej srečno končala. —
Pri tej priliki si dovoljujemo nekaj opomb.
Vsakemu je znano, da se da v Ljubljani
prav lahko nabaviti strupov. Lekarnarji so
sicer pod zakonom odgovorni pri oddaji
raznih zdravil, ali da pridejo strupi v roke
nepoklicanih, za to skrbje razni kramarji, ki
brez oblastvenega dovoljenja razširjajo strupe
med občinstvo, kar dokazuje že dejstvo, da
že skoro vsak mladič razpolaga z raznimi
strupi kot sublimatom, cijankalijem, strupe-
nimi solmi itd. Pri trgovcu Lassniku bi se
našlo morda več takih stvari in kako se
čutijo tam varne, je dokaz že to, da se v
izložbenem oknu nahaja „Podagrini gegen
Gicht und Rheumatismus.“ kar on gotovo ne
sme prodajati. Tisti gospodje, ki bi morali
to nadzirati, seveda niso tega še nikdar
opazili, čeprav vsak dan tam mimo hodijo.
Ali so se pri nas že sploh kdaj take trgo-
vine uradno preiskale? Vprašamo torej, ali

je čudež, da se dogajajo taki poizkusi, kot
je omenjeni.

Strašen detomor. Vest pod tem na-
slovom priobčeno v „Jutru“ št. 41. se po-
trjuje. Le nekatere podatke treba popraviti.
Detomor se ni zvršil v lški Loki, marveč v
Brestu (vas se drži lške Loke). Dotična
dekla se piše Lorenci, 23 let stara, je imela
že enega otroka, ki pa še živi. Služila je
pri gospodarju Janezu Švigelju.

Glavni vojaški nabor je bil z včeraj-
šnjem dnevom končan. Poklicanih je bilo k
temu naboru 109 fantov iz ljubljanske oko-
lice, potrdili so jih 42.

Požari. Včeraj popoldne je gorelo v
Prigori pri Kamniku. Kolikor znano, je po-
gorela hiša in nekaj poslopja posestniku
Hribarju. — V Zalogu ob Savi pa so do-
poldne pogorele tri hiše. Žrtev tega požara
je tudi neki 4letni otrok.

Elegantna „dama“ — premetena
tatica. Rekli bi tudi, take smole še ni
kmalo imela katera tatic, ki po železniških
vozovih spečim potnikom krajejo denarnice
iz žepov, kakor Elsa Farkaš „devica“ iz
nekega „dobrodelnega“ zavoda. Stvar je
namreč taka: Posestnik Matija Bartelj iz
Črnomeljkega okraja, je dne 11. t. m. pri-
šel iz Amerike. Vozil se je po progi Ino-
most-Beljak. Med potjo med Bocnom in
Špitalom je z drugimi potniki vred tudi
Bartelj na sedežu zaspal. V Špitalu pa je
v isti voz stopila elegantno oblečena
„dama“ ter se vsedla blizu Bartelja. Po
sprevednikovi izpovedbi se je delala silno
vtrujeno ter zaspala. Je tudi navidezno za-
dremala. Že blizu Beljaka pa se Bartelj
prebudi. Ko zapazi svoj elegantni vis-a-vis,
ga je kar nekaj prijelo, potiplje se v žep,
kjer je imel denarnico. Denarnice — bilo
je v nji 960 kron — nikjer! O tatvini ni
nihče nič vedel. Tudi elegantna „dama“ se
je delala prav nedolžno. Na prihodnji po-
staji pa pride revizor pregledovat vozne
listke. Potniki so vsi po vrsti pokazali
svoje listke. Tudi „dama“ hitro poseže v
žep. A glej: Namesto, da bi bila zgra-
bila svojo denarnico, v kateri je
imela vozni listek, potegne Bar-
telju ukradeno denarnico iz žepa. Elegantna,
utrjena „dama“ je bila vpricho
vseh razkrinkana kot — sicer premetena,
ali vendar nepremišljena tatica. Ko je vlak
dospel v Beljak, so jo izročili v varstvo
primerne „kavalirja“, ki je „dama“ od-
peljal kamor spadajo take — tice. Elsa
Farkaš je rojena v Segedinu leta 1882.
Bartelj je dobil svojo denarnico z vsebino
vred nazaj.

Pes je popadel na Dunajski cesti zi-
darskega pomočnika Jakoba Bezjaka in ga
na levi nogi ugriznil. Pes je bil priklenjen,
le Bezjak mu je prišel preblizu. Pes je torej
krivde javnega napada oproščen.

Za kruhom je šlo v sredo z južnega
kolodvora 40 Hrvatov, 60 Macedoncev in
10 Črnogorcev. Odjadrati bodo čez „Veliko
lužo.“

Izvošček podrl žensko na tla. Nek
izvošček — številko lojalno zamočimo —
je pred hotelom „Union“ podrl 60 let staro
kmetico Nežo Beček iz Vodice s tako silo
na tla, da se je ženica zelo poškodovala
na nogi.

V Ljubljano je padel pri Šentpe-
terskem mostu nek prostak pri 47. pešpolku,
ki je pridrl tukajšnjim pionirskim vajam.
Vojak je sedel na koncu čolna in se brez-
skrbno razgovarjal s tovariši. V hipu pa
ko se je čoln nagnil, je vojak izgubil ravno-
težje in se prekucnil v Ljubljano. Prisko-
čili pa so hitro drugi navzoči, podali mu
dolg drog, in tako tovariši rešili — vsaj
iz predolge mrzle kopeli.

Popravek. Z ozirom na včerajšnje
notico glede občnega I. ljubljanskega urad-
niškega društva smo naprošeni popraviti,
da se ne vrši občni zbor tega društva, pač
pa zboruje v lokalih imenovanega društva
„Hranilni in posojilni konsorcij
I. splošnega uradniškega društva
v Ljubljani.“

Društvene vesti.

Akademija. V soboto, dne 16. t. m.
ob 8. uri zvečer je v Mostnem domu javno
predavanje. — Predaval bo naš dobro
znanec gosp. dr. Anton Heinz, vseučiliški
profesor iz Zagreba, ki je tudi v Ljubljani
že nam poznan kot znamenit in tempera-
menten predavatelj. Za temo svojemu pre-
davanju si je izbral snov iz svoje stroke:
„Iz života rastlina.“

„Matica Slovenska“ vabi na odborovo
sejo, ki bo v petek, dne 15. aprila 1910 ob
pol 6. uri zvečer v društvenih prostorih.
Dnevni red: 1. Naznanilo predsednika. 2.
Potrditev zapisnika o zadnji odborovi seji.
3. Poročilo o dopolnilnih volitvah na le-
tošnjem občnem zboru. 4. Volitev predse-
dnika, podpredsednikov, blagajnika, dveh
ključarjev in odsekov. 5. Tisk publikacij
za l. 1910. 6. Poročilo o rokopiisih. 7. Taj-
nikovo poročilo. 8. Slučajnosti.

Deželno pomožno društvo za bolne
na pljučih na Kranjskem. Deželni odbor
dovolil je društvu za leto 1910 podporo
1500 K. — Ponovno opozarjamo, da se
vrši občni zbor društva v ponedeljek, dne

18. t. m. ob 6. uri zvečer v knjižnici c. kr.
deželne vlade.

Divjega lovca uprizori vajenska sku-
pina N. D. O. v nedeljo, dne 17. t. m. v
areni Narodnega doma. Začetek ob pol
8. uri zvečer. Vstopnina 20 vin. za osebo.
Preplačila se hvaležno sprejemajo. Kakor
se čuje, namerava N. D. O. prirediti redne
tedenske predstave, nakar se slavno občins-
stvo že naprej opozarja.

Zabavni večer priredi v soboto, dne
16. t. m. ob 9. uri zvečer v Švicariji slov.
trg. društva „Merkur“ pri katerem bode
sodeloval tudi oddelek slov. filharmonije.
Gg. člane in prijatelje društva vabimo k
mnogoštevilni udeležbi.

Slovenska filharmonija koncertira
danes pri večerni predstavi Elektroradio-
grafa „Ideal“ (hotel „pri Maliču“) od tri-
četrt na 6. uro naprej.

Telovadno društvo „Sokol“ v Za-
gorju ob Savi priredi javno telovadbo, v
nedeljo, dne 17. aprila 1910 ob 4. uri po-
poldne v „Sokolskem domu“.

Slovanska čitalnica, Srbska čitaonica.
Česka beseda in Dalmatinski skup v
Trstu prirede velik orkestralni koncert, ki
se vrši v soboto, dne 16. aprila 1910 v ve-
liki koncertni dvorani „Narodnega doma“
v Trstu. Pri koncertu sodelujejo: gospa
Lily Nordgartova, primadona sloven-
skega deželnega sodišča v Ljubljani; mojster
Fran Ondříček, c. in kr. komorni vir-
tuozi in profesor konservatorija na Dunaju;
skladatelj g. Emil Adamič in popolni
orkester c. in kr. pešpolka št. 97 v Trstu
pod osebnim vodstvom kapelnika gospoda
P. Teplý-ja.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu
vabi na koncert, ki se vrši v nedeljo, dne
17. aprila 1. 1910 v dvorani „Konsumnega
društva“ v Rojanu.

Iz slovenskih krajev.

Novo mesto.

Gospodarski boj. Pod pritiskom
vladajoče klerikalne stranke zavladale so
povsod žalostne razmere, ki živo kličejo po
reformaciji. Brezbrizje, značilno zmgivanje
z ramami ob vsaki priliki, strah pred „šibo
božjo“, kruhoborstvo in mnogo podobnega
so postali vidni znaki današnje slovenske
takozvane „inteligence“. Radi nedelavnosti
liberalne stranke, ostali so nam po mestih
samo še ljudje, ki se ob vsaki priliki mo-
gočno bijejo ob prsi „mi smo liberalci, mi
smo naprednjaki“, ki oddajo — ako imajo
še toliko poguma — ob času volitev svoje
listke naprednemu kandidatu, drugače se
pa vidi samo oni za slovensko laži-inteligenco
tako karakteristični nasmeh, s katerim se
reši vsako važnejše vprašanje tikajoče se
politike ali tudi samo stanovskega vpra-
šanja. Danes že večino mestne inteligence
sploh ne zanima več nobena stvar, preko
vsakega bolj perečega vprašanja se preide z
navdušenimi govori pri pijači, kjer se čuti
vsak poklicanega, da rešuje „narod“, kjer
čuti vsak biti demokratično žilico, katera
mu dostikrat tako močno začne biti, da v
tej navdušenosti ponavlja kot papiga be-
sede, ki jih je kje slišal o demokratizmu.
V gostilni pri pijači se pa tudi začne in
konča ves demokratizem in ravnotako tudi
vse naprednjaštvo in delo. Koliko navdu-
šenih, koliko krasnih besed se sliši ob raz-
ličnih prilikah a kako drugače je vse v
resnici. Mnogo dokazov bi bilo za to na
razpolago — a najbolj karakterističen je
zadnji — v Novem mestu se začenja
gospodarski boj. A na kakšen način?
To je zopet najbolj značilno za velike mestne
„liberalce“. Prišel je neki klerikalni agitator
„slučajno“ v mesto in tam zvedel o „bedi
in stiskah“ novomeškega uradništva in takoj
je bilo sklenjeno, da se ustanovi podruž-
nica gospodarskega društva v Ljubljani, ki
je res tako „avstrijsko-slovensko“ uradniško,
da prodaje v Ljubljani sulferjanjske vžiga-
lice, tako narodno, da se skoro cirilmeto-
dovih vžigalic ne dobi. Novomeškemu
uradništvu čestitamo na taki pridobitvi —
samo bo jim še svetovati, da si izvolijo
„vrlega“ Bergmanna za „hauptmana“, saj
ima tako vedno dovolj vina na razpolago v
kleki za nekatere zelo „narodno-čuteče“
uradnike, ki se upajo še slovenske vžigalice
kupovati, da jih lahko kažejo dijakom, češ
„jaz sem tudi Slovenec.“ To so še junaki
— kaj? Novomeški trgovci gotovo že tre-
petajo pred novim konsumom s c. kr. grbom
nad vrati — gotovo se pa tudi že veselijo
bodočih vrlih c. kr. narodnjakov, ki bodo
podpirali to podjetje.

Toda ne glede na to je treba stvar
premotriti tudi z drugega stališča; lahko se
bi zgodilo, da bi trgovci svojevoljno in
pretirano dražili svoje blago, toda ali je pri
nas tako? Nikakor! Bilo bi mogoče, ko bi
bil tu samo eden trgovec, pri tej konku-
renci je pa nemogoče. Vsak trgovec je vesel,
če kaj proda in zato prodaja le po naj-
nižjih cenah, ki so sploh mogoče. Kdo je
torej draži? Vsekakor ne trgovci sami,
ampak popolnoma drugi faktorji. Dopolnilnik
„Slov. Frakarja“ se torej ni obrnil na pravo
adreso. Proti velikim tovarnam, kartelom
povzdigniti svoj glas in če bo kaj poma-

galo, ne boste ustregli s tem samo sebi ampak tudi gotovo trgovcem, kajti vsak je prepričan, da bode pri nižjih cenah več prodal, kakor pri višjih. Dokler so pa razmere take, mora tudi trgovec nastavljanje cene, kakor mu jih diktirajo od zgoraj — saj hoče tudi živeti. — O tem bo treba še spregovoriti resnejše besede.

Tržaško pismo.

Trst, dne 14. aprila.

Tržaška radovednost. — „Piccolova“ ura. — „Zrinjski“, Lov na loj. — Čisti dobiček „Tržaške posojilnice in hranilnice“. — Dr. Lenart naj ostane doma. — Nekoliko ekserciranja je treba.

Menda ga ni na božjem svetu rado-vednejšega človeka, kakor je Tržčan, pa naj že bo katerekoli narodnosti, a prav posebno je radovednost potencirana na najvišjo potenco specialna lastnost, pravega „pristnega“ Tržčana, po katerega žilah se pretaka „purissimo sangue triestino“, ali z drugimi besedami, tistega Tržčana, kateremu je kos polente in na cesti pobran čik pol življenja, celo pa, ako še dodaš pol litra „pristnega“ „dalmato“ in pa kronco za „ljubico zvesto“ v eni onih zverženih ulic zadaj za mestnim magistratom.

Cel prošli teden je tržaška mularija vsa začudena postajala na trgu Goldoni in strmela v enonadstropno hišo, kjer ima „il più diffuso giornale di Trieste“ svoj sedež. Zgoditi se je moralo nekaj prav posebnega: ura na „Piccolovi“, „palači“ je kazala vstrajno dan za dnevom 9 in 55 minut, in nazadnje so številki prilepili še s papirjem. Pa veste, zakaj se je mularija čudila tako zelo? Čudila se je, da „giornale“, ki ni samo „più diffuso“, temveč tudi „più informato“, te velikanske nesreče naznanil strmečemu svetu v — posebni izdaji. Radovednost je šla celo tako daleč, da so šli vpraševat, kaj je z uro, in izvedeli so, da je ura samega začudenja obstala, ker tisti dan, tistih pet minut od 9:55 do 10. ni noben „ščavo“ kupil — „Piccola“.

Tržaška radovednost je imela v torek, dne 13. t. m., priliko, da se napase zopet enkrat do sita. Ta dan so namreč v tehničnem zavodu pri sv. Marku spustili v morje bojno ladjo „Zrinjski“ ali kakor se to reče po avstrijsko-ogrsko — „Zrinyi“. (Ako „i“ na koncu ni prav postavljen, ne bo zato nič boljši in nič slabši.) Pri takem špasi seveda pristni Tržčan ne sme manjkati, in bilo jih je res, da so se kar trli. Nesreča se žalibog, kakor bi rekel poročevalec „Krvave sekire“ s trga Goldoni, ni zgodila nobena. Pristni Tržčan gleda vse, kar se sveti, silno rad, v tem je popolnoma podoben sraki, in zato mu posebno ugajajo dogodki, kjer je mnogo blišča in leska; časa je bilo ob tej priliki več kot dovolj, saj je bilo raznih blestelih uniform, da se je od samega blišča in leska kar tema delala. No, pa so razbili buteljko šampanjca, spustili v zrak smodnika za par tisoč kron davka, in „Zrinjski“ je zdrknil počasi v morje, kakor je pred dobrimi dvesto leti zdrknila v Dunajskem Novemestu izpod rabljeve sekire na krvniški oder glava junaka Petra Zrinjskega. Večina takovih gledalcev bi to drugo „zdrknjenje“ tudi še dandanes pozdravila z enakim veseljem, kakor je prvo.

In da ste videli te naše „pustne“ Tržčane, ko je splaval „Zrinjski“, kaj mislite, da so še kaj gledali ladjo, ali pa morda navzoče nadvojvode, generale in ministre ter druge velikaše. Kaj še! Kakor sestradan volk na čredo ovac so se vrgli z lopatami, motikami, strguljami in drugim takim orodjem na prejšnje ležišče „Zrinjskega“ in tu so drgnili, strgali in spravljali v vreče kolikor več in kolikor hitreje je kdo mogel. Pa sta se sprla dva za kosček loja in se spoprijela in seveda tudi zdrsnila. Eden se je zapeljal celo v morje, ki je bilo kar pokrito s čolni, ki so tudi lovili loj z mrežami po morskem površju. Cela četa stražnikov je komaj in komaj vzdrževala vsaj nekoliko reda. Splošno je bil ta špaš veliko več vreden, kakor pa celo spuščanje v morje, za katero iznašajo slavnostne priprave „malenkostno“ svoto samo 5000 K.

Ker že samo govorim o tržaški radovednosti, naj še povem, da je marsikateri Slovenec v Trstu, pa tudi drugje, precej zmajal z glavjo, ko je bral nedeljsko „Edinost“, v kateri je bilo govora o razdelitvi čistega dobička „Tržaške posojilnice in hranilnice“. Sklenilo se je namreč okrog 61000 K čistega dobička razdeliti tako, da okrog 7000 K dobi nagrade načelstvo in nadzorstvo, du se deli 5% dividenda, za trgovsko šolo da 5000 K in okrog 5700 K pa razdeli kot podpora med razna društva. Ljudje so brali to in so se radovedno povpraševali: kako pa to, da posojilnica razdaja svoj čisti dobiček med razna izven-tržaška društva, katerim sicer vsakdo privoščiti podporo, ne vidi pa domačih društev, ki so ji prav pred nosom in so bolj potrebna podpore, kakor pa n. pr. Rafaelova družba za izseljenike. Naj posojilnica rajši podpira n. pr. domače delavstvo v domovini, naj prispeva k njegovemu bolniško-podpornemu zakladu, naj stem pomore tozadevnim društvom, katerih namen je poskrbeti domačemu delavstvu kruha na domačih tleh, pa ne bo izseljencev in ne bo

treba raznih svetniških družb za podporo izseljenikov.

Gospod urednik! Če imate kaj poznanja s „Slovenčevim“ uredništvom, povejte tem gospodom, da naj nikar ne pošiljajo v Trst tistega svojega ruskega škofa, ali kaj je že, tistega malega dr. Lenarda, ki potem pisari po „Slovencu“ take oslarije, kakor jih je napisal za zadnjo sobotno „Slovenčevu“ številko. Mož naj se rajši drži svojih poljskih dam, s katerimi tako silno rad občuje, in naj rajši piše sedaj v poletju gledališke kritike, da se mu še v tem njegovem poslu ne prigodi taka nesreča, kakor se mu je svoj čas, po pripovedovanju nekega mojega znanca, ki dr. Lenarda, dobro pozna, prigodila je v Ljubljani, da je moral „Dom in Svet“ popolnoma dotiskati čakati na izid, ker je bila v njem že tiskana kritika o neki operi, ki pa se še ni pela. Naj le pusti Trst in Tržčane pri miru, saj ima o njem in njih še manj pojma, kakor osel o orgljanju. Povejte torej, gospod urednik, temu bivšemu ali bodočemu rusko-poljskemu škofu, da naj si le gre ovčic iskat tje gor, nas tu spodaj naj pa lepo pusti v miru, ker v tem slučaju nismo — seveda izjemoma — prav čisto nič radovedni, kaj ta ovčji pastirček misli o nas.

Radovedni smo le še, kdaj se bo neki slovensko delavstvo v Trstu začelo brigati za volitve v okrajno bolniško blagajno. Zadnji čas je pač že, „Narodna delavska organizacija“ stopi v javnost v tej zadevi, kajti sicer bi bili prisiljeni misliti, da je z boleznijo njenega predsednika dr. Mandiča zaspala tudi ona sama. Obenem se pa tudi čudimo, da se ostala slovenska javnost prav nič ne briga za te velevažne volitve. Pa to menda vendar ne zato, ker se kaže med aristokracijo v Narodnem domu in demokracijo v ulici Lavatoio nekaka napetost? Ta napetost med „visoko zgoraj“ in „nizko spodaj“ je sicer popolnoma umljiva z ene strani, ker je umljivo, da se komandirati nihče noče odvaditi, dočim si nespametno tudi nihče ne pusti komandirati, posebno če ve, da je sam dovolj pameten, da zadene pravo, in mu ni treba raznih angelov varuhov in kuratorjev. Volitve v okrajno bolniško blagajno so splošne važnosti, zato smo tudi zelo radovedni, kdaj bo neki prišel „befel“ od „generalštaba“, da stopijo gospod feldvebel Cotic iz svojega trajnega „rut“ vsaj za par minut „habtaht“ in zapovedal svojim „frajtarjem“ in „gmajnarjem“, da napojijo nekoliko svoje uredniške zmožnosti v zadevi bolniške blagajne.

Končno, gospod urednik, mi oprostite, še to radovednost, namreč kdaj bo vaše in naše „Jutro“ začelo redno prihajati v Trst, in s tem zaključujem za danes. Verus.

Goriško.

Deželnozbornske dopolnilne volitve na Goriškem. V nedeljo 10. aprila je pri dopolnilni volitvi na Krasu zmagal narodno napredni kandidat dr. Gustav Gregorin z večino 78 glasov proti klerikalnemu kandidatu Babiču. Dr. Gregorin je dobil 470, Babič pa 392 glasov. Od 1500 vpisanih volilcev je volilo 870, torej nekaj nad polovico. Izid teh volitev bo brezdvomno vplival na volitve v trgih in pa v veleposvestu. V skupini trgov kandidira za napredno stranko Andrej Gabršček, klerikalna stranka je postavila kandidatom župana pri Sv. Križu Tomaža Mrevlje. Hud boj bo v veleposvestu, ki voli tri poslance in pojde gotovo za malo razliko glasov. Večina laških veleposvestnikov bo glasovala s klerikalno stranko.

V trgih in mestih zmaga najbrže napredni kandidat, kakor je ta skupina že od nekdaj napredna trdnjava. Vendar zadnja leta se je v tej skupini marsikaj izpremenilo. Pomisliti treba namreč, da se je volilni red za deželni zbor pred tremi leti premenil ter da po novem so se pritegnile trgov tudi kmečke občine, ki spadajo pod dotični županstvo, in sicer v taki meri, da le-te skoro proglašujejo tržane. Prej so volili v tej skupini Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal in Ajdovščina, in sicer samo trgi brez okoliških vasij. Po novem volilnem redu pa so se priklopile temu volilnemu razredu tudi kmečke vasi. Razen tega volijo tudi Sv. Križ v vipavski dolini, obrtni kraj Nabrežina ter vasi Komen in Sežana.

Novi volilni red je pravi monstrum in je prikrojen v skrajno strankarske namene.

Kolonsko vprašanje na Goriškem zadobiva končno konkretnjšo obliko. Odbor, ki se je sestavil za preučevanje tega vprašanja in za sestavo tozadevnega načrta je pridno na delu. Vse kaže na to, da se kmalu reši to za Goriško pereče vprašanje načinom, ki bo zadovoljil gospodarje, pa bo tudi enkrat rešil uboge kolone današnjega suženjstva.

Aretirana tržaška trgovca. Deželno sodišče je dalo zaradi goljufij aretirati in zapreti trgovca z vinom in posestnika Mozesa Morpurgo in trgovca z vinom Jožefa pl. Facchinetti.

Propadla banka „Popolare“ bo zahtevala še drugih žrtev. Dvamilijonski deficit je spravil svoj čas v luknjo enega bivšega državnega poslanca in enega odvetnika, katera sta bila proti posamezni kavciji zopet izpuščena. Sedaj, ko so na Krfu zasačili bivšega ravnatelja te „vzorne“ banke Izidorja Colle, pa pridejo na dan še druge nerednosti, ki potegnejo v propast še druge laške prvake.

S to afero je tudi v zvezi aretacija znanega slovenskega lesnega trgovca, ki je prišel v konkurz.

Bivši ravnatelj te banke, ki se nahaja tudi v zaporih, simulira sedaj slaboumnost. Tako prakticirajo sedaj vsi prefrigani ptički, vprašanje je samo še, li se mu v tem slučaju tudi posreči!

Faliment te banke, ki je hudo zadel najimovitejše laške kroge, je vsekakor rodil kaj hude posledice, ker je vsled istega propadel kredit v deželi, kar prav občutno zadene osobito manjše trgovce in obrtnike. Značilno je to, da je naša vlada hotela pomagati temu zavodu z dvamilijonskim brezobrestnim posojilom, dočim za poštene slovenske zavode nima na razpolago niti vinarja!

Občni zbor „Slovenskega planinskega društva“

v Narodnem domu dne 13. aprila.

(Konec.)

Razgovora so se udeležili še sledeči gg.:

Skabrne izjavi, da sporna ideja ni izvirnik opozicije, marveč, da jo je že dr. Švigelj pred leti sprožil. — Lesjak iz Ruš pravi, da ga je način zborovanja neprijetno dirnil. Je sicer tudi za reorganizacijo, toda stvar se da bolj mirno pogovoriti. — Dr. Švigelj: Za izpremembo pravil sem bil že pred 4 leti. Gre se pa za decentralizacijo in ne za centralizacijo. Skupne pravice, zato pa tudi skupna bremena. O stvari so govorili še gg. Pustoslavšek, dr. Tičar, dr. Kušar. Sajovic (Kranj) predlaga — z ozirom na pozno uro — konec debate. — Dr. Kušar umakne predlog na odgovoritev zborovanja pogojno, da se že danes sklene sklicati izredni občni zbor po 1. novembru izven Ljubljane. (Ostali pogoji že včeraj omenjeni.) Nato je bil predlog konec debate z večino sprejet.

Predsednik reagira na zadnje besede dr. Kušarja, namreč: ako se zahtevi opozicije ne ugoditi, da se podružnice izločijo od osrednjega odbora. Izraža obžalovanje nad takimi izjavami, glede zahtev opozicije pa izjavlja, da to vprašanje ni prvi sprožil ne dr. Švigelj, ne Cerkljanska podružnica, ampak on sam. Centrala daje podporo, kjer le more, tudi podružnicam. Cerkljanska podružnica je to akcijo vprizorila za hrbotom centrale, šele tedaj, ko je osrednji odbor sklenil zvišanje cene „Plan. Vestniku“. Sploh se je pa danes zopet izkazalo, da se mi Slovenci lovimo le za formalnosti, ne upoštevamo pa vzajemno narodno delovanje. (Živahno odobravanje.) — Proti opoziciji: Vi se malo brigate za delo!

Dr. Kušar skuša omiliti svoj nastop. (Običajna „limonada“ naših naprednjakov. Najprvo nastopijo z bičem in kolom, ko uvidijo svojo „polomijo“ pa — kapitulirajo. Op. poroč.) — Pred 10. uro odhajajo nekateri člani vnanjih podružnic. Zborovanje preide v mirnejši tek.

Pri glasovanju predlogov je bil sprejet predlog Korošca: Izredni občni zbor se skliče v novembru. Dnevni red: Izprememba pravil.

S tem je bil ta „razgovor“ končan. Prešlo se je k dnevnemu redu.

Iz tajnikovega poročila o društvenem delovanju v letu 1909. posnamemo:

Koncem leta 1909 je imelo društvo 3102 člana, in sicer osrednje društvo 976, podružnice pa 2126. Podružnic je sedaj 20. Število članov celokupnega društva se je pomnožilo v tem za 393 članov, osrednje društvo jih je pridobilo 194, vse podružnice pa so jih pridobile skupaj 199 članov. — Umrli so sledeči člani: Žitnik Jernej, hišni posestnik v Ljubljani, Anton Flis, poslovodja na Vrhniki, Kotnik Karol, posestnik in tovarnar na Verdu. Osrednji odbor je imel preteklo leto 51 odborovih sej in več odsekovih sej in posvetovanj. Došlo in rešilo se je 1021 vlog in dopisov. Zadnji redni občni zbor se je vršil dne 17. aprila 1909 na tem mestu. — Od našega delovanja naj omenimo le važnejše naprave:

Ko nam je prišla prežalostna vest, da je plaz porušil Aljažev dom v Vratih, to našo važno postojanko. Je odbor sklenil vzliti slabim gmotnim razmeram, postaviti zopet nov Aljažev dom. Izbrali smo ne daleč od porušenih stavbe primeren prostor, ki je po odobrovanju prepričanju in prepričanju večšakov in domačinov, pred plazom varen. Obrnili smo se do merodajnih faktorjev in na javnost s prošnjami za podpore. Naše prošnje so imele lepe uspehe,

ki so pripomogli, da smo delo začeli in nam dali pogum, naš namen, novo stavbo izvršiti. Nova stavba že stoji, čaka jo naddrobno izvršitev, notranja uredba in vsa oprava. — Drugo važno delo naše je bilo završitev povečanja Triglavskega doma na Kredarici in preskrbitev notranje oprave. Tudi to važno delo smo izvršili srečno. — Vodnikova koč na Velem Polju je začela samevati, odkar se je po nemškem planinskem društvu nadelala nad Velim Poljem nova pot. Ker je bila nevarnost, da postane ta naša točka mrtva, smo sklenili, da se ta stavba prestavi na ugodnejše mesto. Prestava se je že izvršila in Vodnikova koč stoji na ugodni ravni, četrte ure nad Velim Poljem ob stalnem studencu, tik nove poti, je dobro zavarovana in nudi razsežen razgled. — Pričeli smo tudi predpriprave za novo koč na vrhu Črne Prsti. Nova koč na vrhu bo služila tako obiskovalcem s kranjske kakor tudi goriške strani. Služila pa bode tudi zimskemu športu, ki se v Bohinj hvalevredno neguje. To stavbo bomo v razmerju razpoložnih gmotnih sredstev nadaljevali. — Kot važno napravo nam je omeniti, da smo turistovsko koč ob izviru kamniške Bistrice pridobili od meščanske korporacije v Kamniku za 6 let v najem. To koč smo nekoliko restavrirali. — Pri Kadilnikovi koči na Golici smo izvršili različne poprave. — Koča na Kamniškem sedlu, kateri je vihar skoro vso pločevino s strehe potrgal, smo dali nanovo kriti in sicer z eternitom. — Od novo napravljenih potov omenimo, da smo po večletnem prizadevanju dosegli od občine Dovje dovoljenje, da smo smeli zgraditi turistovsko pot na Skrlatico. V bistvu je ta pot sedaj izvršena. — Napravili smo tudi novo pot preko Brane čez Kotlič na Tursko goro; in še nekatere manjše poti in steze. — Kar se markacij tiče, bode omenjeno, da so se do malega vse pregledale, obnovile, popravile, stare pokvarjene napisne table se nadomeste še letos z novimi. Tudi več novih potov se je zaznamovalo in z napisi opremilo. — Po večletnem prizadevanju smo dosegli, da je namestništvo v Trstu odločilo, da pristojajo Slovenskemu planinskemu društvu glede vodniškega reda za Primorsko iste pravice, ko Nemško-avstrijskemu planinskemu društvu. — Veliko pozornost smo obračali našemu društvenemu glasilu „Planinskemu Vestniku“.

Osrednji odbor je priredil izlet k otvoritvi povečanega in prenovljenega Triglavskega doma na Kredarici dne 8. septembra 1909. — Priredili smo tudi „Planinski ples“, ki je zopet tako lepo uspel, kakor prejšnji „Planinski plesi“. — Priredili smo ob občnem zboru dne 17. aprila 1909 tudi razstavo slik društvenih amater fotografov.

Glede naših koč poročamo, da so bile dobro oskrbovane, kar so konstatirali ne samo naši, temveč tudi tuji turisti. Promet v teh kočah je bil preteklo leto zelo povečan. V 7 kočah osr. društva je bilo v letu v spominskih knjigah vpisanih skupaj 4668 obiskovalcev.

Hvaležno omenjamo, da smo imeli preteklo leto v Vratih, ko je bil plaz Aljažev dom porušil, na razpolago dr. Štajmerjevo vilo. Za to velikodušno radodarnost se tudi na tem mestu najtopleje zahvaljujemo dobrotniku Slov. plan. dr. velenj. gosp. dr. Štajmerju. — Po našem odločnem zahtevku in po posredovanju naših poslancev smo dosegli, da so se v nekih novih oficijelnih zemljevidih sprejela pravilna slovenska imena naših planin in da so se sprejele v taiste tudi naprave našega delovanja. — Izdali smo tudi velike orijentacijske zemljevide za Julijske alpe. Te zemljevide bomo izdali tudi v manjši ročni obliki, da jih bo turist lahko seboj vzel.

S tem naj bo približno očitano naše delovanje v preteklem letu. Menimo, da to skromno poročilo zadostuje v dokaz, da je osrednje društvo z skromnimi močmi mnogo storilo.

Glede delovanja naših podružnic še omenimo, da so nekatere podružnice zelo delavne in da so na svojem mestu. Nekatere podružnice, ki nimajo pravega terena za planinsko delovanje, omejujejo se na to, da vzdržujejo primerno število članov, so pa žalibog tudi take, ki imajo važen delokrog, a ga ne znajo ceniti, ali pa — recimo nimajo dovolj smisla ali pa dobre volje za naše delovanje.

Iz blagajnikovega poročila (g. Šusteršiča) posnamemo: Skupni prejemki 117.579 kron 62 v, izdatki 115.909 K 60 v, denarni promet 233.409 K 22 v, stanje premoženja 116.017 K 16 v, čisto imetje 65.438 K 86 v. Proračun za l. 1911.: dohodki 34.305 K 27 v, stroški 14.604 K 07 v.

Revizorja poročata o rednem, vzornem vodstvu blagajne, g. blagajniku se izreče zahvalo.

V odsek deseterice za proučitev izpremembe pravil so bili izvoljeni gg.: dr. Tomišek, dr. Švigelj, inž. Čiuha, Jos. Hauptman, Janko Mlakar in Fr. Korošec; dalje zastop. podružnic: dr. Kušar (Kranj), Brelih (Cerkno), dr. Mišic (Koroško), Lesjak (Podravska podr.).

Iz ostalega dnevnega reda (slučajnosti itd.) še omenjamo: „Plan. Vestnik“ se zviša na 3 K. — Prof. Brolih iz Pazina želi zblizanja juga s severom, t. j. naj bi se naši planinci malo bolje zanimali tudi za „tužno Istro“, kjer je dovelj naravnih krasot. (Hvalevredna želja, a gospodje se še za posestrino Dolenjsko in Notranjsko tako malo brigajo, kaj šele za Istro. Op. poroč.)

Govorilo se je sicer še mnogo, da, celo veliko preveč, a res za društvo koristnega, pa mnogo, mnogo premalo. Občni zbor se je zaključil šele po polnoči.

Spregovoriti pa hočemo tudi mi še resno besedo o tem občnem zboru!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Državni zbor.

Du uaj, 14. aprila. Državni zbor je bil odprt ob 3. uri 5 minut. Predsednik državnega zbora se spominja najprej umrlega poslanca grofa Kolowrata. Češki radikali napadejo ostro predsedstvo, češ, da sedanji parlament ni noben ljudski parlament. Socijalnodemokratski poslanec Seitz utemeljuje svoj nujni predlog glede dnevnega reda, da naj se kot prva točka razpravlja službena pragmatika državnih uradnikov in kot druga predložena vladna predloga glede najetja 182 milijonskega posojila. Zahteva poimensko glasovanje. Poslanec Choc in Stransky podpirata predlog. Predsednik odredi poimensko glasovanje. Predlog se odkloni z 259 proti 219 glasovi. Za Zeitzev predlog glasujejo socijalni demokrati, Slovanska Enota, izvemski poslancev Biankini in Ivševič, proti predlogu pa krščanski socijalisti, Poljaki, Rusini, Unio latina, tako da je dobila vlada večino 40 glasov. Nato prekine predsednik sejo, ki se nadaljuje ob 5. uri. Dnevni red: 182 milijonsko posojilo. Kot prvi govori proti najetju socijalni demokrat dr. Ellenbogen. Njemu odgovarja finančni minister Bilinski, ki izjavlja, da vlada s to predlogo državnega zbora ni nenadoma presenetila. Na predlog poslanca Lukaszewicza se to zadnja razprava za danes zaključi. Nato razpravlja dalmatinski poslanec Vuković o dalmatinskih železnicah in utemeljuje njih potrebo, posebno še, ker so Dalmacijo do sedaj vse avstrijske vlade skrajno zanemarjale. Dalmatinske železnice so tembolj potrebne, ker sta se Bosna in Hercegovina priklopili monarhiji. Nato pravi, da sme svoja izvajanja prekiniti in pozneje nadaljevati. Nato vloži več poslancev interpelacije na domobranskega ministra Georgija, ki se pa odgode na poznejši čas. Izmed mnogostevilnih interpelacij je najinteresnejša ona na ministra za uk in bogočastje Stürgha, ki je izdal sledečo odredbo: Ker se radi Halleyevega kometa ljudstvo vznemirja, naj ga učiteljstvo o tem primerno pouči. Interpelant vpraša ministra, kako si je upal izdati to odredbo, ki pomenja žaljenje in omalovaževanje prebivalstva. Kako opravičuje ta svoj korak? Nato se seja prekine in se bo nadaljevala jutri dopoldne. — Med govorom finančnega ministra Bilinskega je prišlo do burnih prizorov med med socijalnimi demokrati in krščanski socijalisti. Socijalni demokrati očitajo ministru zakaj je vlada najprej denar porabila in še le sedaj naknadno zahteva pokritje. Nato odgovori finančni minister Bilinski precej rezko: „Tako bom postopal tudi zanaprej!“ Vsled te izjave nastane hrup, češ, da pomenja to preziranje parlamenta. Najodločnejši protesti proti takim izrazom ministra se čujejo.

V to se vmeša tudi znani kričar, krščanski socijalec Bielohlauk — ko se Bielohlauk oglasi, mu kličejo socijalni demokrati: „Kje pa imate Hrabo?“ Na kar jim odvrne Bielohlauk: „Kaj hočete, tatovi?“ Vsled tega bi prišlo med socijalnimi demokrati in Bielohlaukom skoraj do pretepa in le ministrskemu predsedniku Biernthu se ima zahvaliti, da jih ni izkupil. Nato se Bielohlauk opravičuje, da ni imenoval tatove, marveč le: „Kaj bi pa Vi rekli, če bi se Vas imenovalo tatove?“

Albanska vstaja — končana.

(Brzojavka posebnega dopisnika „Jutra“.)

Skoplje, 14. aprila. Albanska vstaja, ki je povzročila toliko hrupa in vznemirjenja je končala z brezpogojno kapitulacijo albanških voditeljev, ki so odložili orožje. Imel sem priliko, da sem govoril z več turškimi in albanskimi odličnimi politiki, ki so vsi izjavili, da je bila albanska vstaja popolnoma brezpomembna in brez vsakega političnega ozadja. O kakem hujšanju od strani Staroturkov proti sedanjemu mladoturškemu režimu ne more biti niti govora. O situaciji, končanem uporu in pogovorih pošljem obširno poročilo. — ut.

Carigrad, 14. aprila. Tukajšnji albanski voditelji so konferirali z vlado glede končanega albanskega upora in dosegli, da je Porta sprejela sledeče albanske zahteve: 1. uničijo se vsi nufuski registri; 2. Albanci

ne vstopajo v turško vojsko kot redno moštvo! 3. Porta razveljavi vse odredbe glede novih davkov (osebne dohodnine in carine); 4. pomilostiti se morajo vsi zajeti Albanci. — Za sedaj je Porta provizorično sprejela te zahteve; o njih bo v prihodnjih dnevih razpravljaj ministrski svet.

Djakovski škof.

(Brzojav posebnega dopisnika „Jutra“.)

Zagreb, 14. aprila. Korespondenčni urad je v zadnjih dnevih poročal iz Zagreba, da je imenovan Strossmayerjev naslednik kot škof v Djakovu zagrebški pomožni škof in generalni vikar dr. Krapac. Ta vest je velika prezgodnja. Krapac je bil sicer dosedaj najresnejši kandidat za djakovsko stolico, a v zadnjih dnevih je postala njegova kandidatura nemogoča, ker je v krvaških političnih krogih Krapac neprijatelj.

Dunaj, 14. aprila. Vesti o imenovanju Krapca djakovskim škofom se ne potrjuje. Imenovanje bi moralo vslediti te dni, a je bilo v zadnjem trenutku preprečeno vsled intervencije odločilnih krogov iz Hrvatske. Sicer pa ostane dr. Krapac še vedno najresnejši kandidat za djakovsko škofijsko stolico; njegovo imenovanje se razglasi baje v najkrajšem času.

Spopolnitev ogrskega kabineta.

Budimpešta, 14. aprila. V najkrajšem času se rekonstruira ogrski kabinet. Kakor znano ima sedanji ministrski predsednik Khuen več portfeljev, ki jih hoče pred sklicanjem novega parlamenta odložiti in poveriti drugim politikom. Demisijoniral bo tudi sedanji hrvaški minister Josipović, na njegovo mesto bo imenovan bivši hrvaški ban, sedanji predsednik septemviralnega sodnega stola Rakodžai.

Ruska duma.

Petrograd, 14. aprila. Duma razpravlja o zakonu z dne 6. decembra 1909, glede dovolitve provizorija za obnovitev ruske mornarice. Tega car svojočasno ni sankcioniral, ker duma ni dovolila predloženega kredita. Med razpravo je zagovarjal ministrski predsednik Stolypin v obširnem govoru pravice carja.

Napad na ministrskega predsednika Brianda v Parizu.

Pariz, 14. aprila. Napadalec ministrskega predsednika Brianda, Duplanil, je kakor se je konstatiralo, res slaboumen.

Grška dinastija in vojaška liga.

Kodanj, 14. marca. Atenski dopisnik nekega tukajšnjega lista je imel razgovor s kraljem Jurjem, ki se je izrazil, da položaj sedaj ni nevan. Sedaj vlada popolen mir. Narodna skupščina se bo bavila samo s predlogami, ki se ne tičejo temeljnih državnih zakonov. (Op. uredništva: Vojaška liga, ki je bila te dni razpuščena, je odstopila od svoje zahteve glede odstranitve vladajoče dinastije, vsled česar je gornja brzojavka samaposebi umevna.)

Evropska kontrola Turške.

Carigrad, 14. aprila. Velesile so se odločile za skupen korak glede okropiranja ustave v Kosovem vilajetu in imajo natančen načrt pripravljen. V par dneh se izroči porti tozadevni komunikacije. (Op. ured.: Status quo na Balkanu bi bil s tem omajen.)

Popravek. Nst 501/10. — Gospodu Francu Pircu, odgovornemu uredniku lista „Jutra“ v Ljubljani. — Z ozirom na članek „Profesor Wurmund v sodni preiskavi“, priobčen v št. 37 lista „Jutra“ z dne 8/4. 10. prosim za predpisom § 19. tisk. zak. točno odgovarjajočo objavo sledečega popravka: Ni res, da je c. kr. državno pravdnštvo v Pragi uvedlo zoper profesorja Wurmunda preiskavo zavoljo pregreška po §§ 302. in 303. k. z. tudi ni res, da se je uvedlo kazensko postopanje vsled neposrednega naloga pravosodnega ministrstva. Res pa je, da pa je, da je c. kr. državno pravdnštvo v Pragi vsled poročila vladnega zastopnika o predavanju, ki se je vršilo dne 27./3. 10. v nemški sekciji „slobodne misli“, predlagalo uvedbo poizvedb samo po zaslišanju vladnega zastopnika, da zazdaj ugotovi dejanski stan, kakor je to običajno v vseh takih slučajih. Na to odredbo državnega pravdnštva pa pravosodno ministrstvo ni vplivalo niti najmanj. C. kr. državno pravdnštvo v Pragi, dne 12. aprila 1910.

Poslano*).

Ker je „Slovenski Narod“ z dne 8. aprila t. l. št. 18 o meni prinesel „Jesenjski Pongratz“ proti našemu listu“. Koncem lanskega leta smo priobčili dopis iz Jesenic, v katerem se je tovarniškega uradnika Antona Pongratza, tistega ki je bil najprvo liberalce, potem klerikalec, sedaj pa je postal nemškutar, pristaš ptujskega „Štajerca“ slikalo v prav živih barvah. Pongratz se je čutil žaljenega in je vložil proti nam tožbo. Ker je pa izvedel, da imamo proti njemu v rokah silen material, je mož takoj zlezel pod klop in umaknil svojo tožbo. Škoda! To bi bila senzacija, če bi se pred porotniki pralo Pongratzovo zelo, zelo umazano perilo. Na ta neslani napad odgovorim sle-

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, v kolikor določa zakon.

deče: Koncem lanskega leta je „Štajerc“ priobčil iz Jesenic neki dopis, katerega pa nisem jaz pisal in tudi ne „Štajercu“ poslal v katerem je neke dame iz Jesenic in Save slikal v prav živih barvah. Ko me je zato „Slovenski Narod“ prav nesramno in po nedolžnem napadel, vrhutega so me pa še tukajšnje dame obdolžile, da sem jaz isti članek v „Štajercu“ pisal in ker sem se popolnoma nedolžnega čutil, sem na mlajlj neke gospodične poštne upravitelje tožil 3 gospode iz Jesenic.

Pri obravnavi pri c. kr. okrajnem sodišču v Kranjski gori pa se je dokazalo, da sploh ti tuji gospodje o meni prav nič govorili niso, sem od tožbe odstopil. Nato sem pa tožil ono pošto uradnico. Ker sem imel na dan obravnave 1000 delavcev za izplačati in nisem hotel zastopnika vzeti, sem tudi od te tožbe odstopil. Tedaj sem pa tožil odgovornega urednika „Slovenskega Naroda“ g. Rasto Pustoslemška radi prestopka po § 496. kaz. zak. Obravnava bi se imela pred ljubljanskim c. kr. okrajnim sodiščem in sicer le pred enim sodnikom vršiti in je bil že zato dan razpis. Ker je pa gosp. Rasto Pustoslemšek dobro vedel, da ga bode radi omenjenega prestopka sodnik dobro zašil, je napravil proti tej obravnavi ugovor in pritožbo, v kateri je reč tako pojasnil, da je bila obravnava telegrafično preklicana in obenem določena, da stvar ne pride pred enega sodnika, ampak pred porotno sodišče!! Nisem hotel to afero pred porotnike tirati in sem tudi od te tožbe odstopil. V zahvalo, da sem bil tako dobro srčen in gosp. Rasto Pustoslemšek odpustil zopet razžaljenje, me je gosp. Rasto Pustoslemšek vnovič v zgoraj navedenem članku napadel. Imenovani me že skozi leta in leta v „Slov. Narodu“ na nečestni način napada, krade mi čast pri vsaki najmanjši priliki, to pa samo iz politične sebičnosti.

Čudno se mi pa zdi, da g. Rasto Pustoslemšek o meni toliko umazanega ve, ko vendar on mene in jaz njega osebno ne poznam. Jaz živim že 21 let na Jesenicah, a še nikdar nisem slišal, da je g. Rasto Pustoslemšek na Jesenice prišel in da bi se bil o meni osebno informiral!! Tedaj si moram le misliti, da on samo moje delovanje iz zlobnih ust in obrekovanja posnema in vso reč pretirava. Če imam pa jaz res toliko umazanega perila, potem prosim naj g. Rasto Pustoslemšek to takoj obelodani in naj že enkrat jasno pove, kaj sem jaz pregrešil, da mi on vedno in vedno zuga!? Na dan tedaj brez obravnave s svojim umazanim perilom. Nadalje mi on očita, da sem bil klerikalec in da sem sedaj postal nemškutar. Smešno, kako bom jaz klerikalec, ko se še danes sami duhovniki priptika „klerikalec“ sramujejo. Res je pa, da sem pri zadnjih volitvah s klerikali volil, a s tem še ni rečeno, da sem bil klerikalec in to vsak dobro ve, kdor jeseniške razmere pozna. Tudi zavrnem besedo „nemškutar“, ker še nikdar te barve pokazal nisem in ravno tako tudi jaz nisem še nikomur očital, da je nemškutar če je bil prav kot vodja narodne stranke ali vodja S. L. S. trdo z Nemci zvezan! Capito g. Rasto Pustoslemšek. Sploh pa če Vas g. Rasto Pustoslemšek že tako srbi, sem še vedno pripravljen to afero z Vami osebno, vendar kar mi moje zdrave roke dopuste, iznositi, ker potem se gotovo pred enim samim sodnikom vidiva!!

Jesenice, dne 12. aprila 1910.

Anton Pongratz,
tovarniški uradnik.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. Najmanjši znesek 50 vin.

Iz konkurzne mase Ivana Miklavca, trgovca v Ljubljani je poceni naprodaj železna „Wertheimova“ blagajna srednje velikosti. Kdor si jo hoče ogledati in kupiti, naj se do 20. t. m. oglasi v pisarni upravitelja konkurzne mase dr. Antona Šviglja, odvetnika v Ljubljani.

Kupi se dobro vijolončelo! Pismene ponudbe s ceno pod „Vijolončelo“ na upravo „Jutra“.

Klavir se za vsako ceno proda. Naslov pove inzeratni biro „Jutra“.

Dva gospoda iščeta stanovanje obstoječe iz dveh ali treh sob s pritliklinami za avgust. Pismene ponudbe na upravo „Jutra“, pod „Sončna“.

Prodaj fine nove „Elegie“ citre; cena dogovorno. Naslov uprava „Jutra“.

Trgovski učence se takoj sprejme. Ivan Golihleb, Polzela, Štajersko.

Meserčna soba, lepo mebljena s posebnim uhomom in s hrano je s 1. majem t. l. za oddati. Poizve se v Židovski ulici št. 4. II. nadst.

Obrtnik z zelo dobro izočenim obrtom se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodično, staro 18—26 let, ki ima tudi nekaj premoženja. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, katere se vrne do 15. aprila, pod „Rafael“ na upravnštvo „Jutra“.

Kleparska veleobrt v Trstu išče šest vajencev, čvrstih in zdravih. Oglasi se pri Slavoy Škerlju v upravnštvo „Jutra“ popoldan od 4—7. Oni z dežele naj pošljejo zdravniško spričevalo in izpustnico.

V našem vzajemni takoj srednjo trgovino z mešanim blagom, oziroma lokalno brez blaga — na deželi. Ponudbe pod V. K. na upravnštvo „Jutra“.

Kupim dobro ohranjeno damsko kolo. Ponudbe na naslov! „Grosuplje 99“ poštneleže.

Trgovina z gostilno in posestvom ter z vsem blagom, 3 minute od postaje, se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Več se izve pri Ivanu Levičarju, trgovcu, Krmelj 30, Dolenjsko.

Ali že imate nove koračnice?

ki so izšle v zalogi

R. DRISCHELJ-a v LJUBLJANI.

Parma: Legijonarji;
Parma: Mladi vojaki;
Jaki: Našim rojakom;
Jaki: Pozdrav z Dolenjske;
Jaki: Pozdrav z Bleda.

Kdor pošlje 5 kron naprej, dobi vseh pet koračnic poštne prosto.

Iščejo se družniki za razna podjetja. Več pove prometna pisarna Petra Mateliča, Ljubljana, Škofja ulica 10. Telefon 155.

Dve dobro ohranjeni kollesi se prodasta na Sv. Petra cesti št. 51.

Najnovejši prašni plašč za dame od K 10— naprej v največji izberi v „Angleškem skladišču oblek“, Ljubljana, Mestni trg 5.

Učenka z boljšo šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v modno trgovino. One, ki znajo nekoliko šivati imajo prednost. — Ponudbe naj se pošljejo pod šifro „Pridna 2000“ Ljubljana, poste restante.

Trije gospodje se sprejmejo na stanovanje in hrano ali brez hrane. Dve zračni, lepo opremljeni sobi na razpolago. — Poizve se v Gradaški ulici št. 18. pritičje levo.

Blagajničarka, oziroma prodajalka z učno dobo, se sprejme proti boljši plači. Kje pove upravnštvo „Jutra“.

Kontoristinja z daljšo prakso, se sprejme pod ugodnimi pogoji. Kje pove upravnštvo „Jutra“.

Več trpežnih zabojev 45 cm širokih in 30 cm visokih se proda. Ponudbe na: Ivan Perko, Ljubljana, Turjaški trg 4.

Dobre parketne pokladalec sprejme takoj v trajno delo: Janko Primožič, Reka, Cafee Fiume.

Krojaški pomočnik za fino veliko delo se takoj sprejme; plača je I. vrste. Ponudbe upravi „Jutra“.

Dva jermenarska pomočnika in en učenec se sprejmeta na Poljanski cesti št. 22.

Spretna korespondentinja išče službe pod ugodnimi pogoji. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod šifro „Korespondentinja“.

Nagačene ptice različnih lepih vrst in velikosti, in nekaj pohištva se proda v Kolizeju, Marije Terezije cesta, II. nad., vrata 107.

Rodbina Ante Gabrova naznanja tužno vest, da je gospa

Marija Gaber,
roj. Hafner

posestnica v Škofji Loki

po dolgi mučni bolezni v 58. letu starosti, danes dopoldne preminula. Pogreb predrage pokojnice bode v petek dne 15. aprila ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Škofji Loki. V Škofji Loki, 13. aprila 1910.

Ante Gaber, sin Tončka Gaber, roj. Jesenko, snaha. Majda, Breda, vnukinja.

Prvi slovenski pogrebni zavod.

Krojač P. Cassermann
se nahaja sedaj
v Šelenburgovi ulici šte. 1
nasproti Kazine.

Fr. Ks. Casper
LJUBLJANA, Vegova ulica, v bližini realke.

Zaloga vsakovrstnega pohištva, hišnih oprav za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tapetiranega pohištva, naslanjačev, otomanov, kakor tudi pisarniških oprav, dalje različnih platnenih lesenih roló, žalužij in železnih valjčnih zastorov.

Velika množina izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe vedno na razpolago. — Priznalna pisma, ceniki in vzorci na poljubno razpolago.

Tapetnik D. Puc

Ljubljana, Marije Terezije c. 16.

se priporoča za vsa dekoracijska in tapetniška dela. Divani, otomani, modroci se izdelujejo po najnižji ceni.

JULIJA ŠTOR Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Največja zaloga moških, damskih in otroških čevljev, čevljev za lawn-tennis in pristnih

goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in jako skrbna izvršitev po vseh cenah.

Priporoča se

največja zaloga oblek za gospode in dečke

Solidna postrežba!
Nizke cene!

A. Lukič

Vedno najnovejša
konfekcija za
dame in deklice.

Ljubljana, Pred škofijo št. 19

Oglejte si največjo zalogo

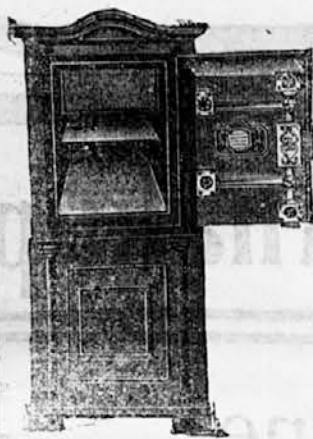
poljedelskih strojev,

slamoreznic, čistilnic, mlatilnic, kosilnic, motorjev, gepelnov in stiskalnic za grozdje in sadje, štedilnikov, peči, nagrobnih križev, blagajn itd. pri tvrdki

FR. STUPICA

v Ljubljani, Marija Terezija cesta 1, poleg Figabirta.

Ravnatom lahko kupite vsak čas po najnižjih cenah traverze, železniške šine, cement in vse druge potrebščine, razno orodje, sesalke za vodo, vino, gnojnico, vseh vrst tehnice, uteže in vse druge :: v železnino spadajoče predmete. ::

Ustanovljena l. 1882. — Telefon št. 185
Poštne hranilnice na račun št. 828.405

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo Ljubljana, Dunajska cesta 18

v lastnem združnem domu

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83.116.121.11

upravnega premoženja K 20.775.510.59

obrestuje hranilne vloge

po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Franjo Parkelj

lastnik reklamnega in plakaterskega podjetja.

Snaženje stanovanj in okenj.

Izvršuje vse v to stroko spadajoče dela in po točno zmernih cenah.

Lepa vila

v Ljubljani, ob glavni cesti z

dobro idočo trgovino

se prodaja.

Povpraša naj se v upravnistvu „Jutra“.

Prva anončna pisarna

Ljubljana, Levstikova ul. 2

sprejema vsakovrstne inserate, reklamne notice itd. za vse možne liste, kalendarje itd. Sestavlja in prestavlja inserate.

Išče nabiralce za deželo!

Posebno za trgovske potnike dober in lahek zaslužek.

Kmetovalci, pozor!

ALOJZIJ KORSIKA

semenska trgovina v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 5, naznanjam, da mi je ravnokar došla

velika množina travnega semena v 16 vrstah;

travne mešanice sestavljam sam po navodilu lista „Kmetovalec“. Nadalje tudi krmilna pesa, rdeča in rumena, nemška detelja lucerna, domača štajerska, vsa preizkušena in v plombriranih vrečah, zanesljivo brez predalice. Potem veliko množino čebulčka za posaditi in veliko drugega krmilnega in zelenjadnega semena.

Radi velike množine znatno znižane cene!

Izveček iz glavnega cenika se na frankirano zahtevanje dobi poštine prosto.

Prvo slovensko podjetje za napravo električnih central.

Izvršuje električne naprave z vodno silo, na par, z bencinmotorji s surovim oljem.

Vsakovrstne transmisije za mline, žage itd.

Poprave bencin-motorjev, avtomobilov, elektro-motorjev, dinamo- in parnih strojev: poprave v tiskarnah in pivovarnah.

Naprava transporterjev za opekarne po najnovejšem sistemu, kakor tudi aparati za rezanje strešne opeke za zid — patent Marzola.

Izvršuje vsa strojna in mehanična dela točno, solidno in po nizki ceni. Načrte in proračune ne zahtevanje.

D. FAKIN strojno ključavničarstvo in podjetje za elektr. naprave
Ljubljana, Poljanska c. 67. Telefon št. 73.

Ceniki zastoj in poštine prosti.

POZOR!

Kdor želi imeti dobro uro, naj zahteva z znamko „UNION“

ker te ure so najbolj trpežne in natančne, dobe se pri

FR. ČUDNU

urar in trgovec, Ljubljana

Delničar in zastopnik švicarskih tovarn „Union“ v Bleu in Genovi.

Uhani, pristani, briljanti. 8/10—1

Kri! in okusno pijačo daje le dr. pl. Trnkoczyja sladni čaj pod imenom „SLADIN“! Pije se brez kave, čaja, kakao; z malo mleka in sladkorjem.

30—5

Moč! S tem prihranite 50% na denarju pri gospodarstvu. Kdor naroči najmanj 5 zavitkov po pošti v glavni zalogi lekarne pl. Trnkoczyja v Ljubljani (Kranjsko) dobi za 5 K 50 v franko.

Zdravje! To resno obvestilo potrjujejo mnoga brojna priznalna pisma.

50% prihranka! 1/4 paketa stane 50 v. Zahtevajte ga pri svojem trgovcu! Sladni čaj ni sladna kava, katere hranilna moč se deloma vsled žganja uniči!

Učiteljska tiskarna v Ljubljani, Gradišče št. 4

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov.

Lastno založništvo.
Muzikalije.

Telefonska št. 118.

Najmodernejše črke.
Litografija.

Poštne hranilnice št. 76.307.

Na prostovoljni javni dražbi

dovoljeni s sklepom o. kr. okr. sodišča v Ljubljani z dne 6. aprila 1910 A I. 135/10/17 se bode prodala v zapuščino gospe **Marije Benko** spadajoča premoženja (boljše kakovosti) in sicer:

v ponedeljek, dne 18. aprila t. l. obleka in perilo ter nekaj zlatnine;
v torek, dne 19. aprila t. l. pohištvo in druga oprava.

Prodaja se vrši vselej ob 9. uri dopoldne in od 3. ure popoldne naprej v Ljubljani, Erjavčeva cesta št. 4 in se nadaljuje eventualno dne 20. aprila t. l. ob 9. uri dopoldne.

Kupnina se ima vplačati takoj po izdražbi v roke sodnega komisarja; kupljene predmete je takoj odstraniti.

V Ljubljani, dne 12. aprila 1910.

Aleksander Hudovernik, o. kr. notar kot sodni komisar.

Gostilna

pri

„DACHSU“

Ljubljana, Florijanska ulica 33.

Najboljša pristna dolenska, istrska in štajerska vina ter vedno sveže pivo.

Dobra domača kuhinja. — Točna postrežba.

13—2

Zmerne cene.

Za obilni obisk se priporoča

Minka Kovač,
gostilničarka.

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica 14

priporočajo za pomladansko in poletno sezono svojo

bogato zalogo obuval

vseh vrst moških, ženskih in otroških, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbiri.

Specijalisti za nepremočljive lovske in turistijske čevlje.
Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila.
Postrežba točna, cene solidne.

Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike.

Modni salon

M. SEDEJ-STRNAD

priporoča cenjenim damam

klobuke le najfinejše izvršbe. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Palača Mestne hranilnice. Prešernova ulica.

Klavirje

in harmonije prvovrstnih tvornic izposoja in prodaja najceneje učitelj „Glasb. Matice“ in zapriseženi strokovnjak

Alfonz Breznik

v Ljubljani, Gradišče št. 11

(poleg restavracije pri „Kroni“). Prevzema vsakovrstna popravila in uglaševanja ceno.

„Narodna kavarna“

Fran Krapeš.

Največja zaloga najfinejših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

Düsseldorfske oljate barve

v pušicah za umetniko in študijsko slikanje.

Horodamove patentovane akvarelne barve

za šolo in v pušicah za študije.

Pastelne barve (stogle)

pristne francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

Tempera barve

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

Firneži, olja in retuše za slikarstvo

Slikarsko platno

Zahtevajte cenik.

z oljnatim in krednim temeljem.

Zahtevajte cenik.

Vzorci za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporoča

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Redka prilika za nakup

K 44·40 stane

361—36

kompletna obleka za gospode ali kostum za dame

modni površnik za gospode ali raglan ali prašni plašč za dame,

posamezne hlače za gospode ali krilo iz blaga ali za prati,

modni telovnik za gospode ali bluza ali jupon za dame,

klobuk ali slamnik za gospode ali velika modna čepica za dame.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 44.

Prireja pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi s kristalom zaprtih vozovih. — Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene krste, čevlje, vence umetne, cvetlice, kovine, porcelana in perl.

Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

Najnižje cene!

TURK in BRATA ROJINA.

Delniška glavica:

K 3,000.000.

301—43

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica števil. 2.

Rezervni fond:

K 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih **4½%**.